

Sosyal Duygusal Yalnızlık ve Sosyotelist Davranış [Phubbing] Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship Between Social Emotional Loneliness and Sociotestic Behavior [Phubbing]

MAKALE BİLGİSİ

ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi Research Article

Hilal Eroğlu

hilal-eroglu@outlook.com

Sorumlu yazar:

Corresponding author:

Hanife Esen Aygün

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
hanifeesen@comu.edu.tr

Sena Aksoy

senaksoy05@gmail.com

Başvuru/Submitted:

12 Mart 2024

Kabul/Accepted:

16 Temmuz 2024

DOI: 10.20860/ijoses.1451388

Atıf/Citation:

Eroğlu, H; Aygün, H. E; Aksoy, S.
"Sosyal Duygusal Yalnızlık ve
Sosyotelist Davranış [Phubbing]
Arasındaki İlişkinin İncelenmesi",
Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri
Dergisi, 22 (2024):1-25.

Benzerlik / Similarity: 7

Öz

Teknolojik yenilikler bireylerin yaşamlarını kolaylaştırmanın yanı sıra bireyleri bir değişim sürecine dâhil etmiştir. Teknolojinin gelişimi ile sosyalleşmenin yeni adı olan cep telefonları gün geçtikçe daha fazla kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum beraberinde aşırı telefon kullanımının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Akıllı telefon, oyun, sosyal medya ve internet uygulamalarına karşı olan bağımlılığı anlatan bir kavram olan sosyotelizm gün geçtikçe artmaktadır. Bu kapsamda ele alındığında sosyotelizmin olumsuz birçok sonucu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlardan biri kişilerin daha çok sosyal duygusal yalnızlık yaşaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada bireylerin sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile sosyotelist davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, yordayıcı korelasyonel modelde tasarlanmıştır. Bu doğrultuda, sosyal- duygusal yalnızlığın, sosyotelist davranış düzeyi üzerinde yordayıcı etkisi incelenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında Yetişkinler İçin Sosyal-Duygusal Yalnızlık Ölçeği ve Genel Sosyotelizm Ölçeği kullanılmıştır. 710 katılımcı ile yapılan çalışmada kişilerin demografik özelliklerinin sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ve sosyotelist davranışları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma bulguları sosyal-duygusal yalnızlığın sosyotelist olma durumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyotelist, Sosyal Duygusal Yalnızlık, Sosyotelizm

Abstract

Technological innovations have not only facilitated the lives of individuals but also involved individuals in a process of change. With the development of technology, mobile phones, which are the new name of socialization, have started to be used more and more day by day. This situation has led to the emergence of excessive phone use. Sociotestism, a concept that describes addiction to smartphones, games, social media and internet applications, is increasing day by day. In this context, it is understood that sociotestism has many negative consequences. One of these consequences is that individuals experience more social emotional loneliness. In this direction, this study aims to determine the relationship between individuals' social-emotional loneliness levels and their sociotestistic behaviors. The research was designed in a predictive correlational. Accordingly, the predictive effect of social-emotional loneliness on the level of sociotestistic behavior was examined. Social-Emotional Loneliness Scale and General Sociotestic Scale were used to collect research data. In the study conducted with 710 participants, the effect of demographic characteristics of individuals on their social-emotional loneliness levels and sociotestistic behaviors was examined. The findings of the study indicate that social-emotional loneliness is a significant predictor of sociotestistic behavior.

Keywords: Sociotestist, Social Emotional Loneliness, Sociotestism

Giriş

Teknoloji ile gelen yenilikler, bireylerin yaşamlarının kolaylaşması ve sürekli bir değişim içinde olan yaşama uyum sağlayabilmemize olanak sağlamıştır. Graham Bell'in icadı ile hayatımıza dâhil olan telefonlar günümüze kadar haberleşme ve iletişim olanağı sağlayan cihazların başında gelmektedir (Polat, 2017). Akıllı telefonlar ortaya çıkmadan önce bireyler telefonu mesaj ya da haber verme/alma amacı ile kullanmışlardır (Yam ve İlhan, 2020). Akıllı telefonlar ile bu durum haberleşme ihtiyacının ötesinde sosyalliğin telefon aracılığı ile sağlanmasını, rutin işlerin düzenlenmesi ya da eğlence biçimi olarak bireylerin hayatında yerini almıştır (Orhan-Göksün, 2019). Böylece, akıllı telefonlar, insana dair içeriği ile teknoloji çağında insanoğlunun vazgeçilmez bir gereksinimi haline gelmiştir. Akıllı telefonları vazgeçilmez kılan ve hayatımızı kolaylaştıran pek çok faydası bulunmaktadır (Yam ve İlhan 2020). Bu özelliklerin başında görüntülü konuşma, adres bulma, bankacılık işlemleri alışveriş yapabilme gibi birçok olumlu özellikler gelmektedir (Aykaç ve Yıldırım, 2021). Ayrıca, akıllı cihazlar sayesinde bireyler oyun oynamakta, sosyal medyayı kullanmakta ve internet ortamlarına dâhil olabilmektedir (Yam ve İlhan, 2020). Bireyler gün içerisinde yaklaşık olarak 80 defa telefonlarına bakmaktadır (Aydın ve Öztürk, 2022). Bilinçli bir şekilde kullanılan akıllı telefonlar yaşamı kolaylaştırırsa da araştırmalar telefonların zihinsel, bilişsel ve fiziki sağlığa olan etkilerini tartışmaktadır (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016; Capilla-Garrido vd., 2020). Örneğin, akıllı telefonların sık kullanımı neticesinde bağımlılık, davranışlarda bozulma ve uyku problemleri karşımıza çıkmaktadır (Aydoğdu ve Çevik, 2020; Aydoğdu ve Yaşar, 2022).

Akıllı telefonların günlük hayata dâhil olması ile karşı karşıya kaldığımız en önemli sorunlardan biri akıllı telefon bağımlılığıdır (Yam ve İlhan, 2020, s. 2). Bu bağımlılığın bir sonucu olarak kişilerin sosyal ortamda karşısındaki birey ile iletişim kurmak yerine telefonuna odaklandığı bilinmektedir (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016; Tekkam vd., 2020). Uluslararası alan yazında phubbing olarak adlandırılan bu kavram Türkçe'de sosyotelizm olarak tanımlanmaktadır (Karadağ vd., 2016). Sosyotelizm kavramının kökeni, telefon (phone) ve küçümseme (snubbing) sözcüklerine dayanmaktadır (Capilla-Garrido, vd., 2020; Tekkam vd., 2020; Parmaksız, 2022). Bununla birlikte sosyotelizm yalnızca telefon bağımlılığını değil aynı zamanda oyun, sosyal medya ve internet uygulamalarındaki diğer bağımlılık türlerini de içermektedir (Karadağ vd., 2016; Yam ve İlhan, 2020). Sosyotelist davranışın altında yatan nedenler hakkında bilgimiz sınırlı olsa da günlük hayatta sosyotelist davranışa maruz kalma ihtimalimizin giderek arttığı bilinmektedir (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016).

Sosyotelizm hem maruz kalanı hem de bu davranış biçimini uygulayan bireyleri olumsuz etkileyen bir davranış türüdür (Balta vd., 2018). Sosyotelizm eğilimi olan bireyler, aynı ortamda bulunduğu diğer bireylerle iletişimde bulunmayı tercih etmeyerek ilişkinin devamlılığını ve ilerlemesini göz ardı etmektedir (Tekkam vd., 2020). Sosyotelist davranışa maruz kalan birey sosyal dışlanma hissederken bazı araştırmacılar ise sosyotelizmin de sosyal dışlanma sonucu gerçekleştiğini ifade etmektedirler (Lv ve Wang, 2023). İçerisinde bulunduğu toplumda kendilerini dışlanmış olarak algılayan bireyler akıllı telefonlar sayesinde kendilerinde hissettikleri boşlukları doldurarak doyum hissetmektedirler (Polat, 2017). Bir diğer ifade ile sosyotelist bireylerin yalnızlaşma sonucu bu davranış kalıbına yöneldiği söylenebilir.

Yalnızlık ile ilgili farklı tanımlar ve değerlendirmeler bulunmaktadır. Yalnızlık bireysel olarak yalnız olmak demek değildir. Kişiler kalabalık içinde de yalnız kalabilir (Tutar, 2007). Yalnızlık bireysel ve durumsal farklılıklar gösterir bu da yalnızlık kavramının çok katmanlı olduğunu gösterir (Özdemir ve Tatar, 2019). Yalnızlık genel anlamda bakıldığında, başka insanlardan uzak olması

anlamına gelmektedir. Yalnızlık her gelişim döneminde karşılaşılan bir olgudur (Akgül, 2020). Günümüzde artan yalnızlığın önemli nedenlerinden biri de akıllı telefon ve sosyal medyada geçirilen zaman olarak bilinmektedir. Telefon, bilgisayar ve televizyon gibi medya araçlarının kullanımının artması, insanların yüz yüze iletişimini sınırlamıştır. Sosyal yalnızlık, kişiler arasında sosyal ilişkilerin olmaması, bireyin kendini kabul edecek bir kalabalık içinde olmaması, reddedilme hissinden kaynaklı kişilerarası iletişim kurmamak anlamına gelmektedir (Mercan vd., 2012). Kişilerin sosyal ortamlara girmesi, takdir edilmesi, güvenilir dostluklar kurması ve rehberlik edilmesi içinde bulunduğu sosyal yalnızlık duygusundan kurtulmasına yardımcı olur (Turan ve Şişman, 2004). Duygusal yalnızlık, bireylerin içinde bulunduğu çevrede bulunan bireyler ile istenilen düzeyde ilişki kuramaması sonucu kişinin hissettiği duyguları ifade etmektedir (Doğan ve Karakuş, 2016).

Günümüzde teknoloji kullanımının artması ve beraberinde getirdiği kolaylıklar teknolojinin ayrılmaz bir parçamız haline gelmesine sebep olmuştur (Kurtoğlu-Erden ve Uslupehlivan, 2020). Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2023 yılı verilerine göre Türkiye’de internet kullanımını %87.1 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 15 Ocak 2024). Sosyal medya, sosyal etkileşimi arttırırken beraberinde sosyal-duygusal yalnızlığı arttırmıştır. Yapılan çalışmalara göre Türkiye’de sahte hesaplar dâhil 36 milyon Facebook kullanıcısı bulunmaktadır ve bu sayı gittikçe artmaktadır. Facebook kullanıcılarının günde 2 saat 32 dakikasını sosyal medyada geçirdikleri bilinmektedir (Doğan ve Karakuş, 2016). Alan yazından elde edilen bilgiler doğrultusunda, sosyal-duygusal yalnızlığın, bireylerde sosyotelist davranışı arttırdığı düşünülmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada sosyotelist davranış ile ilişkili olan değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bireyin sosyotelist davranışı ile ilişkili olan faktörlerin tespit edilebilmesi, çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi hem sosyotelist davranışı gerçekleştiren bireyler hem de sosyotelizme maruz kalan bireyler için davranışı azaltma adına atılan adımlar önemlidir. Alanyazından elde edilen bilgiler doğrultusunda sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlık arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Artan teknoloji kullanımı ile hayatımıza giren sosyotelizm kavramı dünyanın pek çok yerinde yeni bir kavram olarak ele alınmaktadır (Tekkam vd., 2020). Sosyotelizm bağlamında gerçekleştirilen araştırmalar yalnızlık ve sosyotelizmin ilişkisi olabileceğine işaret etmektedir (Aydoğdu ve Çevik, 2020). Sosyotelizm nedenleri ve sonuçları hakkında daha çok bilgiye ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada bireylerin sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile sosyotelist davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Böylece, sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlığın nedenleri hakkında kapsamlı bilgi edinilmesi planlanmaktadır. Bu doğrultuda, araştırma soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

1. Araştırmaya katılan bireylerin sosyotelizm ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri
  - a) cinsiyet,
  - b) yaş,
  - c) medeni durum,
  - d) çocuk sayısı
  - e) eğitim durumu,
  - f) gelir düzeyi ve
  - g) hanede yaşayan kişi sayısına değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Sosyal-duygusal yalnızlık, sosyotelizm davranışının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

1. Yöntem

Sosyal – duygusal yalnızlık ve sosyotelist davranış arasındaki ilişkiye odaklanan bu araştırma, yordayıcı korelasyonel modelde tasarlanmıştır (Büyüköztürk, 2015). Bu doğrultuda, sosyal- duygusal yalnızlığın, sosyotelist davranış düzeyi üzerinde yordayıcı etkisi incelenmiştir. Böylece, sosyal duygusal yalnızlık ile sosyotelist davranış ilişkisi hakkında kapsamlı bilgi edinilmiştir.

1.1. Verilerin Toplanması

Sosyal-duygusal yalnızlık ve sosyotelist davranış arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırmanın çalışma grubu tabakalı örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, coğrafi bölge, yaş, cinsiyet ve gelir gruplarına göre tabakalama yapılmıştır. Çalışma grubunun tabakalara ayrılmasında dengeli dağılım gözetilmiştir. Böylece, evreni temsil edecek özellikteki bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu kapsamda, araştırmada 18 yaş üzeri kadın ve erkeklerin dengeli katılımı gözetilerek toplamda 710 araştırmaya gönüllü katılımcı katılmıştır. Araştırma verileri 12.03.2023 – 30.06.2023 tarihleri arasında toplanmıştır.

1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (Akgül, 2020) ve Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (Orhan-Göksun, 2019) aracılığıyla toplanmıştır. Ölçme araçlarına ait bilgiler aşağıdaki gibidir;

Akgül (2020) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılarak geliştirilen Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği

- Sosyal yalnızlık,
- Romantik duygusal yalnızlık,
- Ailesel duygusal yalnızlık olmak üzere üç alt boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır.

Doğrulamalı faktör analizi sonucunda $2=428$ ($N=447$, $sd=87$, $p=.00$). $2 /sd=4.91$. $RMSEA=.09$, $SRMR=.08$, $TLI=.88$, $CFI=.90$ olduğu görülmektedir. Genel sosyotelist olma ölçeği 7’li likert olarak derecelendirilmiştir.

Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından geliştirilen ve Orhan- Göksun (2019) tarafından Türkçeye uyarlanan Genel Sosyotelist Olma Ölçeği

- Nomofobi,
- Kişilerarası çatışma,
- Kendini yalnızlaştırma,
- Problem farkındalığı olmak üzere toplam dört alt boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır.

Doğrulamalı faktör analizi sonucunda kare uyum indeksi değeri serbestlik derecesine oranının ($\chi^2/sd = 1.99$) olduğu görülmektedir. Bu değerin 2’den küçük olması modelin kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. Yapılan DFA da ulaşılan değerler ($RMSEA= 0.07$) dikkate alındığında modelin iyi uyum verdiği söylenebilir. Modelde $GFI= 0.89$, $NFI= 0.92$, $CFI= 0.96$ olması uyum iyiliği değeri kabul edilebilir değer aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel sosyotelist olma ölçeği 7’li likert olarak derecelendirilmiştir.

1.3. Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılabilmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık katsayılarına ve histogram grafikleri dağılımlarına bakılmıştır. Tablo 1, sosyal duygusal yalnızlık ölçeği ve genel sosyotelist olma ölçeğine ilişkin çarpıklık ve basıklık kat sayılarına ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 1. Kurtosis ve Skewness Katsayılarına İlişkin İstatistikler

		İstatistik	Std. Hata
Sosyal Duygusal Yalnızlık	Kurtosis	.365	.092
	Skewness	.571	.183
Genel Sosyotelist Olma	Kurtosis	.235	.092
	Skewness	.767	.183

Tablo 1’de yer alan bulgular incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda analizlerde parametrik testlerden, T-Testi, Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA), Basit Korelasyon Testi ve Basit Doğrusal Regresyon testi gerçekleştirilmiştir.

1.4. Katılımcılar

Sosyal-duygusal yalnızlık ile sosyotelist davranış arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmaya 710 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Betimsel İstatistikler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	545	76.8
	Erkek	165	23.2
Yaş	18-29	285	40.1
	30-39	162	22.8
	40-49	159	22.4
	50-59	73	10.3
	60 ve üzeri	31	4.4
Medeni Durum	Evli	359	50.6
	Bekâr	301	42.4
	Boşanmış	9	1.3
	Eşi Vefat Etmiş	41	5.8

2. Bulgular

Sosyal duygusal yalnızlık ve sosyotelist davranış arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada, elde edilen bulgulara araştırma soruları kapsamında yer verilmiştir. Katılımcıların sosyotelizm ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri demografik değişkenlere göre sırasıyla incelenmiştir. Daha sonra ise sosyal duygusal yalnızlık ve sosyotelist davranış arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Sosyotelizm düzeyi ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre incelendiği T-testi sonuçlarına Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin T-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Ss.	sd.	t	P
Sosyotelizm	Kadın	545	4.40	.38	708	2.72	.007
	Erkek	165	4.31	.40			
SDY	Kadın	545	3.02	1.30	708	.08	.933
	Erkek	165	3.01	1.29			

Araştırmaya katılan bireylerin sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilebilmesi amacıyla gerçekleştirilen t-testi sonuçlarına göre; sosyotelist davranış ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $t(708)=2.72$, $p<.05$. Katılımcıların sosyotelist olma ölçeğine vermiş oldukları yanıtların ortalamaları incelendiğinde anlamlı farklılığın kadın katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların sosyal duygusal yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır, $t(708)=.08$, $p>.05$.

Katılımcıların sosyotelizm düzeyleri ve sosyal duygusal yalnızlık düzeyleri ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının anlaşılabilmesi adına gerçekleştirilen ANOVA sonuçları aşağıda bulunan Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Yaş Gruplarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Sosyotelizm	Gruplar Arası	2.88	4	.72	4.86	.00	(1-3.4)
	Gruplar İçi Toplam	104.38	705	.14			
SDY	Gruplar Arası	17.57	4	4.39	2.63	.03	(1-3.5). (4-5)
	Gruplar İçi Toplam	1176.13	705	1.66			
		1193.70	709				

Tablo 4'te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların sosyotelist davranış düzeyleri ile yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir, $F(4, 705)=4.86$, $p<.05$. Katılımcıların sosyal duygusal yalnızlık düzeyleri ile yaş grupları arasında ise anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir, $F(4, 705)=2.63$, $p<.05$. Gruplar arası farkın kaynağını anlamak üzere uygulanan Post Hoc testi sonuçları Tablo 5'teki gibidir.

Tablo 5. Yaş Gruplarına İlişkin Post-Hoc Testi Sonuçları

	Yaş Grubu	Yaş Grubu	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
	18-29	30-39	.07	.03	.39	-.03	.18

	40-49	.12*	.035	.00	.02	.22	
	50-59	.18*	.06	.03	.00	.35	
	60+	.14	.07	.40	-.07	.36	
30-39	18-29	-.07	.03	.39	-.18	.03	
	40-49	.04	.04	.96	-.07	.16	
	50-59	.10	.06	.66	-.07	.29	
	60+	.07	.07	.98	-.15	.30	
40-49	18-29	-.12*	.03	.00	-.22	-.02	
	30-39	-.045	.04	.96	-.16	.07	
	50-59	.05	.06	.98	-.12	.24	
	60+	.02	.07	1.00	-.19	.25	
50-59	18-29	-.18*	.06	.03	-.35	-.00	
	30-39	-.10	.06	.66	-.29	.07	
	40-49	-.05	.06	.98	-.24	.12	
	60+	-.03	.09	1.00	-.29	.23	
60+	18-29	-.14	.07	.40	-.36	.07	
	30-39	-.07	.07	.98	-.30	.15	
	40-49	-.02	.07	1.00	-.25	.19	
	50-59	.03	.09	1.00	-.23	.29	
Sosyal-Duygusal Yalnızlık	18-29	30-39	.21	.12	.09	-.03	.46
		40-49	.26*	.12	.03	.01	.51
		50-59	-.02	.16	.87	-.35	.30
		60+	.60*	.24	.01	.12	1.08
	30-39	18-29	-.21	.12	.09	-.46	.03
		40-49	.05	.14	.71	-.23	.33
		50-59	-.23	.18	.19	-.59	.11
		60+	.39	.25	.12	-.10	.89
	40-49	18-29	-.26*	.12	.03	-.51	-.01
		30-39	-.05	.14	.71	-.33	.23
		50-59	-.29	.18	.11	-.64	.06
		60+	.34	.25	.18	-.15	.83
	50-59	18-29	.02	.16	.87	-.30	.35
		30-39	.23	.18	.19	-.11	.59
		40-49	.29	.18	.11	-.06	.64
		60+	.63	.27	.02	.08	1.17
	60+	18-29	-.60*	.24	.01	-1.08	-.12
		30-39	-.39	.25	.12	-.89	.10
		40-49	-.34	.25	.18	-.83	.15
		50-59	-.63*	.27	.02	-1.17	-.08

Tablo 5'te yer alan post-hoc testi sonuçlarına göre sosyotelist olma düzeyinde 18-29 yaş grubu ($\bar{X}= 4.45$) ile 40-49 ($\bar{X}=4.33$) ve 50-59 ($\bar{X}= 4.27$) yaş grupları puan ortalaması arasında anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği görülmektedir. Sosyal duygusal yalnızlık düzeyinde ise 18-29 yaş grubu ($\bar{X}= 3.15$) ile 40-49($\bar{X}=2.88$) ve 60 yaş üstü($\bar{X}= 2.54$) gruplar arasında, ayrıca 50-59 ($\bar{X}= 3.17$)ve 60 ve üstü ($\bar{X}= 2.54$) yaş grubu puan ortalamasından anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği görülmektedir.

Sosyotelist olma düzeyi ve sosyal duygusal yalnızlık ölçeği puanlarının medeni duruma göre farklılıklarını incelenmek amacıyla gerçekleştirilen ANOVA sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Medeni Duruma İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark
Sosyotelizm	Gruplar Arası	2.20	3	.73	4.93	.00	(1-2)
	Gruplar İçi	105.05	706	.14			
	Toplam	107.26	709				
SDY	Gruplar Arası	121.06	3		26.56	.00	(1-2.4).(2.4)
	Gruplar İçi	1072.64	706	1.51			
	Toplam	1193.70	709				

ANOVA testi sonuçlarına göre sosyotelist olma düzeyleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. $F(3, 706)=4.93$. $p<.01$ Sosyal duygusal yalnızlık ölçeğinde de medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. $F(3, 706)=26.56$, $p<.01$ Farklara ilişkin post-hoc testleri Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Medeni Duruma İlişkin Post-Hoc Testi Sonuçları

	Medeni Durum	Medeni Durum	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
Sosyotelizm	Evli	Bekar	-.09*	.03	.02	-.17	-.00
		Eşi Vefat Etmiş	.20	.13	.46	-.15	.57
		Boşanmış	.03	.06	.96	-.14	.21
	Bekâr	Evli	.09*	.03	.02	.00	.17
		Eşi Vefat Etmiş	.30	.13	.14	-.06	.66
		Boşanmış	.12	.06	.28	-.05	.30
	Eşi Vefat Etmiş	Evli	-.20	.13	.46	-.57	.15
		Bekâr	-.30	.13	.14	-.66	.06
		Boşanmış	-.17	.14	.67	-.57	.22
Boşanmış	Evli	-.03	.06	.96	-.21	.14	
	Bekâr	-.12	.06	.28	-.30	.05	
	Eşi Vefat Etmiş	.17	.14	.67	-.22	.57	
Sosyal-Duygusal Yalnızlık	Evli	Bekâr	-.67*	.09	.00	-.94	-.40
		Eşi Vefat Etmiş	-1.13	.41	.05	-2.30	.02
		Boşanmış	-1.35*	.20	.00	-1.92	-.78
	Bekâr	Evli	.67*	.09	.00	.40	.94
		Eşi Vefat Etmiş	-.46	.41	.73	-1.63	.69
		Boşanmış	-.68*	.20	.01	-1.25	-.10
	Eşi Vefat Etmiş	Evli	1.13	.41	.05	-.02	2.30
		Bekâr	.46	.41	.73	-.69	1.63
		Boşanmış	-.21	.45	.97	-1.48	1.05
Boşanmış	Evli	1.35*	.20	.00	.78	1.92	
	Bekâr	.68*	.20	.01	.10	1.25	
	Eşi Vefat Etmiş	.21	.45	.97	-1.05	1.48	

Post-hoc testi sonuçları incelendiğinde genel sosyotelist olma düzeyinde evli olan bireyler ($\bar{X}=4.34$) ile bekâr ($\bar{X}=4.44$) olan grupların puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal yalnızlık düzeyinde ise evli olanlar ($\bar{X}=2.64$) ile bekâr ($\bar{X}=3.31$) ve boşanmış ($\bar{X}=3.99$), gruplar arasında, aynı zamanda bekâr ($\bar{X}=3.31$) ve boşanmış ($\bar{X}=3.99$) gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Sosyotelist olma düzeyi ve sosyal duygusal yalnızlık düzeyi ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir fark olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Çocuk Sayısına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark
Sosyotelizm	Gruplar Arası	2.677	3	.892	6.024	.000	(1-2.4)
	Gruplar İçi	104.584	706	.148			
	Toplam	107.261	709				
SDY	Gruplar Arası	16.46	3	5.48	3.29	.02	(1-2)
	Gruplar İçi	1177.24	706	1.66			
	Toplam	1193.70	709				

ANOVA testi sonuçlarına göre sosyotelist olma düzeyleri ile çocuk sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. $F(3, 706)=6.02$, $p<.05$. Sosyal duygusal yalnızlık düzeyleri ile çocuk sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. $F(3, 706)=3.29$, $p<.05$. Bu durumda her iki ölçek içinde farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılabilmesi adına gerçekleştirilen post-hoc testleri Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Çocuk Sayısına İlişkin Post-Hoc Testi Sonuçları

	Çocuk Sayısı	Çocuk Sayısı	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
Sosyotelizm	Yok	1 ve 2 Çocuk	.09*	.02	.02	.00	.17
		3 Çocuk	.08	.06	.65	-.09	.26
		4 ve Üstü	.46*	.14	.02	.05	.87
	1 ve 2 Çocuk	Yok	-.09*	.02	.02	-.17	-.00
		3 Çocuk	-.00	.06	.99	-.19	.17
		4 ve Üstü	.36	.14	.09	-.04	.78
	3 Çocuk	Yok	-.08	.06	.65	-.26	.09
		1 ve 2 Çocuk	.00	.06	.99	-.17	.19
		4 ve Üstü	.37	.15	.12	-.06	.82
	4 ve Üstü	Yok	-.46*	.14	.02	-.87	-.05
		1 ve 2 Çocuk	-.36	.14	.09	-.78	.04
		3 Çocuk	-.37	.15	.12	-.82	.06
SDY	Yok	1 ve 2 Çocuk	.26*	.10	.04	.00	.52
		3 Çocuk	.49	.21	.10	-.06	1.05
		4 ve Üstü	.13	.49	.99	-1.13	1.40
	1 ve 2 Çocuk	Yok	-.26*	.10	.04	-.52	-.00
		3 Çocuk	.22	.21	.72	-.33	.79
		4 ve Üstü	-.12	.49	.99	-1.39	1.14
	3 Çocuk	Yok	-.49	.21	.10	-1.05	.06
		1 ve 2 Çocuk	-.22	.21	.72	-.79	.33
		4 ve Üstü	-.35	.53	.90	-1.72	1.00
	4 ve Üstü	Yok	-.13	.49	.99	-1.40	1.13

1 ve 2 Çocuk	.12	.49	.99	-1.14	1.39
3 Çocuk	.35	.53	.90	-1.00	1.72

Gerçekleştirilen analiz sonucuna göre çocuk sahibi olmayan grubun ($\bar{X}=4.43$) sosyotelist olma düzeyi ortalaması ile 1 veya 2 çocuğa sahip grubun ($\bar{X}=4.34$) ve 4 ve üstü çocuk sahibi olan grubun ($\bar{X}=3.97$) sosyotelist olma düzeyi puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bir diğer ifade ile çocuk sahibi olmayan bireylerin sosyotelist davranış düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Sosyal duygusal yalnızlık düzeyi post-hoc testi sonuçları incelendiğinde ise çocuk sahibi olmayan grubun ($\bar{X}=3.16$) sosyal duygusal yalnızlık düzeyi ortalaması ile 1 veya 2 çocuğa sahip grubun ($\bar{X}=2.90$) sosyal duygusal yalnızlık düzeyleri puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Sosyotelist olma düzeyi ve sosyal duygusal yalnızlık düzeyi ile eğitim değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları aşağıda Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Eğitim Düzeyine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark
Sosyotelizm	Gruplar Arası	4.16	5	.83	5.68	.00	(6-2,4)
	Gruplar İçi	103.09	704	.14			
	Toplam	107.26	709				
SDY	Gruplar Arası	11.42	5	2.28	1.36	.23	-
	Gruplar İçi	1182.28	704	1.67			
	Toplam	1193.70	709				

Genel sosyotelist olma ölçeği puanları ile eğitim değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığının anlaşılabilmesi amacıyla ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir $F(5, 704)=5.68, p<.05$. Katılımcıların eğitim düzeyleri ile sosyal duygusal yalnızlık düzeyi arasında ise anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. $F(5, 704)=1.36, p>.05$. Bu durumda sadece sosyotelist olma düzeylerindeki farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılabilmesi adına gerçekleştirilen post-hoc testi Tablo 10'de yer verilmiştir.

Tablo 10. Genel Sosyotelist Olma Ölçeğinin Eğitim Düzeyine Göre Post-Hoc Testi Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	Eğitim Düzeyi	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
Sosyotelizm	Okur Yazar Değil	İlkokul	.18	.08	.41	-.07	.45
		Ortaokul	.20	.11	.69	-.15	.55
		Lise	.07	.06	.96	-.10	.26
		Üniversite	-.01	.05	1.00	-.18	.15

	Lisansüstü	-.07	.06	.96	-.26	.10
İlkokul	Okur Yazar	-.18	.08	.41	-.45	.07
	Değil					
	Ortaokul	.01	.12	1.00	-.36	.39
	Lise	-.11	.07	.91	-.35	.12
	Üniversite	-.20	.07	.11	-.43	.02
	Lisansüstü	-.26*	.07	.01	-.50	-.02
Ortaokul	Okur Yazar	-.20	.11	.69	-.55	.15
	Değil					
	İlkokul	-.01	.12	1.00	-.39	.36
	Lise	-.12	.10	.97	-.46	.20
	Üniversite	-.21	.10	.44	-.54	.10
	Lisansüstü	-.28	.10	.16	-.61	.05
Lise	Okur Yazar	-.07	.06	.96	-.26	.10
	Değil					
	İlkokul	.11	.07	.91	-.12	.35
	Ortaokul	.12	.10	.97	-.20	.46
	Üniversite	-.09	.03	.18	-.20	.01
	Lisansüstü	-.15*	.04	.00	-.28	-.02
Üniversite	Okur Yazar	.01	.05	1.00	-.15	.18
	Değil					
	İlkokul	.20	.07	.11	-.02	.43
	Ortaokul	.21	.10	.44	-.10	.54
	Lise	.09	.03	.18	-.01	.20
	Lisansüstü	-.06	.03	.79	-.17	.04
Lisansüstü	Okur Yazar	.07	.06	.96	-.10	.26
	Değil					
	İlkokul	.26*	.07	.01	.02	.50
	Ortaokul	.28	.10	.16	-.05	.61
	Lise	.15*	.04	.00	.02	.28
	Üniversite	.06	.03	.79	-.04	.17

Buna göre lisansüstü ($\bar{X}=4.47$) eğitime sahip olanların sosyotelist olma düzeyi ortalaması ile ilkokul ($\bar{X}=4.20$) ve lise ($\bar{X}=4.31$) eğitime sahip olanların sosyotelist olma düzeyi arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Sosyal duygusal yalnızlık ölçeği puanları ve sosyotelizm düzeyleri ile kişisel gelir arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları aşağıda yer alan Tablo 11'deki gibidir.

Tablo 11. Kişisel Gelire İlişkin ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Sig .	Anlamlı Fark
SDY	Gruplar Arası	.92	5	.18	1.22	.29	-
	Gruplar İçi	106.33	704	.15			
	Toplam	107.26	709				
Sosyotelizm	Gruplar Arası	39.99	5	7.99	4.88	.00	(6-1.2.3)

Gruplar İçi	1153.71	704	1.63
Toplam	1193.70	709	

Genel sosyotelist olma ölçeği puanları ile kişisel gelir arasında anlamlı bir farklılık yapılan ANOVA testi sonucuna göre görülmemektedir. $F(5, 704)=1.220$, $p>.05$. Analiz sonuçları katılımcıların sosyal duygusal yalnızlık düzeylerinde kişisel gelirleri bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. $F(5, 704)=4.88$, $p<.01$. Verilerin arasındaki farkın neyden kaynaklandığının anlaşılması adına sosyal duygusal yalnızlık değişkenine post-hoc testi yapılmıştır. Testin sonuçları Tablo 12’te yer almaktadır.

Tablo 12. Sosyal Duygusal Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Kişisel Gelire İlişkin Post-Hoc Testi Sonuçları

Kişisel Gelir	Kişisel Gelir	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
Yok	Burs Kredi	-.07	.17	.99	-.66	.51
	Asgari Ücret Altı	-.14	.18	.98	-.78	.48
	Asgari Ücret	.33	.14	.37	-.14	.81
	Asgari Ücretin 2 Katı	.24	.13	.66	-.20	.69
	Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	.66*	.17	.01	.09	1.24
Burs Kredi	Yok	.07	.17	.99	-.51	.66
	Asgari Ücret Altı	-.075	.22	1.00	-.82	.67
	Asgari Ücret	.40	.18	.44	-.21	1.02
	Asgari Ücretin 2 Katı	.31	.17	.68	-.28	.91
	Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	.74*	.20	.02	.04	1.43
Asgari Ücret Altı	Yok	.14	.18	.98	-.48	.78
	Burs Kredi	.07	.22	1.00	-.67	.82
	Asgari Ücret	.48	.19	.31	-.17	1.14
	Asgari Ücretin 2 Katı	.39	.19	.52	-.24	1.03
	Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	.81*	.21	.01	.08	1.54
Asgari Ücret	Yok	-.33	.14	.37	-.81	.14
	Burs Kredi	-.40	.18	.44	-1.02	.21
	Asgari Ücret Altı	-.48	.19	.31	-1.14	.17
	Asgari Ücretin 2 Katı	-.09	.14	.99	-.58	.39
	Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	.33	.18	.63	-.26	.94
Asgari Ücretin 2 Katı	Yok	-.24	.134	.66	-.69	.20
	Burs Kredi	-.31	.17	.68	-.91	.28
	Asgari Ücret Altı	-.39	.19	.52	1.03	.24
	Asgari Ücret	.09	.14	.99	-.39	.58
	Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	.42	.17	.30	-.15	1.00
Asgari Ücretin 3 Katı ve Üstü	Yok	-.66*	.17	.01	1.24	-.09
	Burs Kredi	-.74*	.20	.02	-1.43	-.04
	Asgari Ücret Altı	-.81*	.21	.01	-1.54	-.08
	Asgari Ücret	-.33	.18	.63	-.94	.26
	Asgari Ücretin 2 Katı	-.42	.17	.30	-1.00	.15

Yapılan post-hoc testi sonuçları incelendiğinde asgari ücretin 3 katı ve üstü alanlar ($\bar{X}=2.53$) ile herhangi bir kişisel geliri bulunmayan ($\bar{X}=3.19$) ve burs/kredi alan ($\bar{X}=3.27$), asgari ücret altı alan ($\bar{X}=3.34$) grupların sosyal duygusal yalnızlık ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

Genel sosyotelist olma ölçeği ve sosyal duygusal yalnızlık ölçeği ile hanede yaşayan kişi sayısına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13. Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark
SDY	Gruplar Arası	16.50	4	4.12	2.4	.04	1-2
	Gruplar İçi	1177.20	705	1.67			
	Toplam	1193.70	709				
Sosyotelizm	Gruplar Arası	2.70	4	.67	4.55	.00	(1-2) , (5-1.3.4)
	Gruplar İçi	104.55	705	.14			
	Toplam	107.26	709				

Sosyal duygusal yalnızlık düzeyinin hanede yaşayan kişi sayısı bakımından incelendiği ANOVA testi sonuçlarına göre aralarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. $F(4, 705)=2.471$, $p<.05$. Genel sosyotelist olma ölçeği puanları ile hanede yaşayan kişi sayısı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. $F(4, 705)=4.554$, $p<.05$. Gruplar arasındaki farkın hangi iki grup arasında olduğunun tespit edilebilmesi amacıyla post-hoc testi gerçekleştirilmiş olup test sonuçlarına Tablo 14'te yer verilmiştir.

Tablo 14. Hanede Yaşayan Kişi Sayısına Göre Tukey Testi Sonuçları

	H. Yaşayan Kişi Sayısı	H. Yaşayan Kişi Sayısı	Kişi Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p	Alt Sınır	Üst Sınır
SDY	1 Kişi	2-3 Kişi	.49*	.17	.03	.01	.96
		4-5 Kişi	.39	.17	.15	-.08	.86
		6-11 Kişi	-.01	.34	1.0	-.94	.92
		12 ve Üstü Kişi	.34	.92	.99	-2.19	2.88
	2-3 Kişi	1 Kişi	-.49*	.17	.03	-.96	-.01
		4-5 Kişi	-.09	.10	.88	-.38	.18
		6-11 Kişi	-.50	.31	.49	-1.35	.35
		12 ve Üstü Kişi	-.14	.91	1.0	-2.65	2.36
	4-5 Kişi	1 Kişi	-.39	.17	.15	-.86	.08
		2-3 Kişi	.09	.10	.88	-.18	.38
		6-11 Kişi	-.40	.31	.69	-1.26	.45
		12 ve Üstü Kişi	-.04	.91	1.0	-2.55	2.45
6-11 Kişi	1 Kişi	.01	.34	1.0	-.92	.94	
	2-3 Kişi	.50	.31	.49	-.35	1.35	

		4-5 Kişi	.40	.31	.69	-.45	1.26
		12 ve Üstü Kişi	.35	.96	.99	-2.27	2.98
	12 ve Üstü Kişi	1 Kişi	-.34	.92	.99	-2.88	2.19
		2-3 Kişi	.14	.91	1.0	-2.36	2.65
		4-5 Kişi	.04	.91	1.0	-2.45	2.55
		6-11 Kişi	-.35	.96	.99	-2.98	2.27
Sosyotelizm	1 Kişi	2-3 Kişi	.15	.05	.02	.01	.29
		4-5 Kişi	.10	.05	.24	-.03	.24
		6-11 Kişi	.01	.10	1.0	-.26	.29
		12 ve Üstü Kişi	.86	.27	.01	.11	1.62
	2-3 Kişi	1 Kişi	-.15	.05	.02	-.29	-.01
		4-5 Kişi	-.04	.03	.53	-.13	.03
		6-11 Kişi	-.13	.09	.58	-.39	.11
		12 ve Üstü Kişi	.71	.27	.06	-.03	1.46
	4-5 Kişi	1 Kişi	-.10	.05	.24	-.24	.03
		2-3 Kişi	.04	.03	.53	-.03	.13
		6-11 Kişi	-.08	.09	.87	-.34	.16
		12 ve Üstü Kişi	.76	.27	.04	.01	1.50
	6-11 Kişi	1 Kişi	-.01	.10	1.0	-.29	.26
		2-3 Kişi	.13	.09	.58	-.11	.39
		4-5 Kişi	.08	.09	.87	-.165	.34
		12 ve Üstü Kişi	.85	.28	.02	.06	1.63
	12 ve Üstü Kişi	1 Kişi	-.86	.27	.01	-1.62	-.11
		2-3 Kişi	-.71	.27	.06	-1.46	.03
		4-5 Kişi	-.76	.27	.04	-1.50	-.01
		6-11 Kişi	-.85	.28	.02	-1.63	-.06

Post-hoc testi sonuçlarına göre hanede bir kişi ($\bar{X}=3.41$) yaşayan grubun sosyal duygusal yalnızlık ölçeği puan ortalaması ile hanede 2-3 kişi ($\bar{X}=2.92$) yaşayan grubun sosyal duygusal yalnızlık ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Yapılan test sonuçlarına göre; 1 kişi ($\bar{X}=4.50$) yaşayan grubun genel sosyotelist olma düzeyi puan ortalaması ile 2-3 kişi ($\bar{X}=4.34$) yaşayan grup arasında; 12 ve üstü ($\bar{X}=3.63$) yaşayan grup ile 1 kişi yaşayan ($\bar{X}=4.50$), 4-5 kişi ($\bar{X}=4.39$) yaşayan ve 6-11 kişi ($\bar{X}=4.48$) yaşayan grup arasında genel sosyotelist olma düzeyi puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Son bulgu olarak ise sosyal duygusal yalnızlık sosyotelist davranışın anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığının anlaşılabilmesi adına yapılan Regresyon testi sonuçları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Genel Sosyotelist Olma ve Sosyal Duygusal Yalnızlık Arasındaki Regresyon

Değişken	B	Standart Hata B	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit Katsayı	67.26	.55		121.78	.00		
SDY	-.03	.01	-.11	-2.96	.00	-.11	-.11

R= -.11	R ² =.01
F _(1.708) =8.76	p=.00

Sosyal duygusal yalnızlığın sosyotelist olma durumunun anlamlı bir yordayıcı olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla gerçekleştirilen regresyon testi sonuçlarına göre anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. R= -.11. R²=.01. F_(1.70)=8.76. p<.05.

3. Tartışma

Bu araştırmada, yetişkin bireylerin sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile sosyotelist davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Böylece, değişen toplum yapısını anlamada birey, aile ve sosyal davranış bağlamında çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre öncelikle katılımcıların sosyotelist olma ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri belirlenmiştir. Ardından, bireyleri sosyal-duygusal yalnızlığa yönelten ve sosyotelist davranış göstermesinin altında yer alan nedenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, gelir düzeyi ve hanede yaşayan kişi sayısı ile olan ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın birinci araştırma sorusu kapsamında, katılımcıların sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile sosyotelist davranış düzeyleri *cinsiyete* göre incelenmiştir.

Bulgular, katılımcıların sosyotelist olma düzeyinin kadın katılımcıların lehine cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiğine işaret etmektedir. Alan yazın incelendiğinde, sosyotelist davranış ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaları sonuçlarının çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır. Örneğin, Karadağ ve diğerleri (2016), yaptığı çalışmada kadınların sosyotelist olma nedenleri arasında *erkek arkadaşına hesap verme kaygısı olduğunu* ve bu durumun telefon kullanımını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca sevgilisine güvenmeyen kadınların bu davranışa daha çok yöneldiği ve partnerinin davranış ve eylemlerinden anında haberdar olmak ve kontrol etmek olduğunu belirtmiştir. Çetinkaya-Büyükbodur ve Uğurlu (2021) ise bu çalışmada elde edilen sonucun çalışmaların aksine erkeklerin sosyotelist davranış sergileme eğilimlerini kadınlardan yüksek bulmuştur. Diğer çalışmalarda ise sosyotelizm ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ortaya konmuştur (Aydoğdu ve Çevik, 2020; Bröning ve Wartberg, 2022; Parmaksız, 2021). Bu çalışmanın bulguları ve alanyazından elde edilen bilgiler doğrultusunda sosyotelist davranışın yalnızca cinsiyet ile açıklanamayacağı, cinsiyetin yanı sıra farklı değişkenlerin de göz önünde bulundurulması gerektiği anlaşılmaktadır.

Katılımcıların sosyal duygusal yalnızlık düzeylerinin ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde araştırma bulgusu ile benzer sonuçların bulunduğu görülmektedir. Örneğin Duru (2008) ve Certel ve diğerleri (2016) üniversite öğrencileriyle, Özdemir ve Tatar'ın (2019) genç yetişkinlerle Uzuner ve Karagün (2014) tarafından reaktif amaçlı spor yapan bireylerle ve Kapıkıran'ın (2016) yaşlılarla yaptığı çalışmasında da cinsiyet ile yalnızlık arasında anlamlı bir fark olmadığını bildirmişlerdir. Yıldız ve Kılıç (2018) ise yetiştirme yurdunda kalan bireyler ile gerçekleştirdiği çalışmasında ise sosyal-duygusal yalnızlık ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğunu ve kadınların yalnızlık düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Alanyazında konu ile ilgili diğer çalışmalarda Valle ve diğerleri (2022) sosyal duygusal yalnızlık ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkide kadınların erkeklere oranla daha fazla sosyal yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşırlarken, Salimi (2011) ise

cinsiyetin sosyal duygusal yalnızlık ile ilişkisinin olduğunu ve erkeklerin kızlara oranla duygusal olarak daha yalnız olduğunu ortaya koymuştur. Akbağ ve Erden-İmamoğlu (2010) ise cinsiyetin yalnızlık duygusunu yordama tek unsur olmadığını da ortaya koymuştur. Bu araştırmanın bulguları ve alanyazından elde edilen bilgiler doğrultusunda, sosyotelist davranışın kadınlarda daha fazla görüldüğü ancak bu durumun kadınların sosyal-duygusal yalnızlığı ile ilişkili olmadığı anlaşılmaktadır. Bir diğer ifade ile kadınların sosyotelist davranış eğilimi göstermesinin yalnızlık duygusundan kaynaklanmadığı söylenebilir.

Araştırmada incelenen bir değişken katılımcıların *yaşı*dır. Buna göre katılımcıların sosyotelist olma eğilimleri ve yaşları arasında anlamlı farklılık bulunduğu anlaşılmaktadır. Benzer şekilde katılımcıların sosyal-duygusal yalnızlık düzeyi ve yaşları arasında da anlamlı farklılık bulunmaktadır. Araştırma bulguları incelendiğinde sosyotelist olma eğilimi en yüksek olan grup 18-29 yaş arası bireyler iken alan yazın incelendiğinde, bu araştırma sonuçlarının çeşitli araştırma sonuçları ile benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Örneğin; Ballı'nın (2020), 18-30 yaş aralığındaki üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada haftalık olarak daha az kitap okuyan ve serbest zamanlarında video oyunu oynayan gençlerin, spor yapan ya da kitap okuyan gençlere oranla daha yüksek sosyotelist olma puanına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Diğer bir araştırmada 18-22 yaş aralığındaki genç yetişkinlerle yapılmış olup, akıllı telefona ihtiyaç duyma nedenlerinde ilişkilerinde uzak mesafeleri kısaltma/yakınlaştırma, haberleşmede iletişim kurma ve duygusal ihtiyaçlarında ise yalnızlık alt temasında yoğunlaştığı sonucuna ulaşmıştır (Karadağ vd., 2016). Bu durumda bu yaş aralığının üniversite yaşamlarına dâhil olduklarında ailelerinden uzakta olmaları, aradaki kilometreleri kapatma isteği nedeniyle daha fazla sosyotelist oldukları ve diğer yaş aralığındaki grupların 18-29 yaş aralığına oranla daha az sosyotelist olma düzeyinin bu gibi nedenlerle ilişkili olduğu söylenebilir.

Sosyal-duygusal yalnızlık ve yaş değişkenine ait araştırma bulguları ele alındığında en fazla yalnızlık çeken grubun 50-59 yaş aralığında olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Orta yaşlılık grubuna dâhil olan bu grubun aktif bir meslek hayatından sonra emekli yaşamına adım atması ile sosyal ilişkilerin azalması iletişimlerini olumsuz anlamda etkilemekte ve yalnızlık hissetmelerine neden olabilmektedir (Akbaş vd., 2020). Orta yaş grubundan sonra en fazla sosyal duygusal yalnızlık çekenlerin 18-29 yaş aralığında bulunan ergenlerin ve genç yetişkinlerin olduğu görülmüştür. Nguyen ve diğerleri (2020) gerçekleştirdiği çalışmada ise en fazla yalnızlık yaşayan grubun 20'li yaşlar olduğu ortaya koymuşlardır. Erözkan'ın (2009) ergenlerde görülen yalnızlığın yordayıcıları ile ilgili araştırmasında ise utangaçlığın, sosyal kaygının ve öz saygının ergenlerde ve genç yetişkinlerde yalnızlığın önemli yordayıcılarından olduğu sonucuna ulaşmıştır. Duyan ve diğerleri (2008) lisede okuyan öğrenciler ile yapılan çalışmada yalnızlık düzeylerinin yüksek olmasında kardeş sayısının fazla olması, anne ve babanın eğitim düzeylerinin düşük olması ve sosyal destek sistemlerinden daha yararlanması ile ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlığın katılımcıların yaşı ile ilgili olan bulgular bir arada değerlendirildiğinde, gençleri sosyotelist davranışa yönelten nedenin doğrudan yalnızlık olgusu ile ilgili olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların yaşı, sosyotelizm eğitimi ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamada bu yaş gruplarının teknolojik ihtiyaçları ve alışkanlıkları ile ele alınmasının daha ayrıntılı bulgular sunacağı düşünölmektedir.

Katılımcıların sosyotelist olma düzeyi ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile *medeni durumları* arasındaki ilişki incelendiğinde, her ikisinde de anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların sosyotelist olma düzeyi en yüksek bekârlar lehine iken, sosyal-duygusal yalnız düzeyi en yüksek grubun ise eşinden boşanan katılımcılar olduğu ulaşılmıştır. Bir diğer ifade ile bekâr

bireyler daha fazla sosyotelist davranış eğilimi sergilerken; eşinden ayrılan bireyler ise kendini daha fazla yalnız hissetmektedir. Bekâr bireylerin evli bireylere ya da boşanan bireylere oranla eş ya da çocuk sorumluluğu olmadığı düşünüldüğünde daha fazla vakitlerini akıllı cihazlarla geçirdikleri söylenebilir. Boşanan ve eşi vefat eden bireylerin maddi ve manevi açıdan karşılaştıkları güçlüklerin daha zor olabileceği, vakitlerini yaşamları üzerinde yoğunlaştıracağı göz önünde bulundurulduğunda daha az sosyotelist olmaları olağandır. Türkiye’de sosyotelizm üzerine yapılan ilk araştırma olan ve sosyotelizm davranışının ilişki memnuniyeti üzerine yapılan çalışmada Çizmeci (2017), sosyotelizm davranışının çiftler üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aydoğdu ve Çevik (2020), yaptıkları çalışmada psikolojik danışmanların sosyotelist olma puanları ve sosyotelizme maruz kalma puanlarının medeni duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Parmaksız (2021) ise yaptığı çalışmada medeni durum, yaş düzeyi ve eğitim düzeyinin sosyotelizm sıklığını etkilediğini ortaya koymuştur. Khodabakhsh ve Le Ong ‘un (2021) evli bireylerle yaptığı bir araştırmada ise sosyotelizmin evlilik kalitesini üzerinde rol oynadığını ve kadınları erkeklere oranla daha fazla etkilediği ortaya konmuştur. Katılımcıların sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ve medeni durumları arasındaki ilişki dikkate alındığında, boşanmanın hem kadın hem de erkek için zorlu bir süreci ifade ettiği anlaşılmaktadır. Kadınların, bu süreçten maddi ve manevi olarak daha fazla etkilendikleri düşünülmektedir. Boşanma sonrasında kadınlar kendi ailesiyle, boşandığı eşiyle ve çocuklar ile ilgili iletişimde problemler yaşamaktadırlar (Can ve Aksu, 2016). Bu durumda kadının ailesinin boşanma sonrasında desteklerini esirgemesi, çocukların okul değişikliği gibi nedenlerle şehir veya mahallenin değiştirilmesi, şiddetli geçimsizlik nedeniyle kadın konuk evlerine yaşamlarına devam etme durumunda kadınlar olduğu düşünüldüğünde sosyal-duygusal yalnızlık yaşamaları muhtemel görülmektedir. Aktaş-Akoğlu ve Küçükkaragöz’ün (2018), yaptığı araştırmada boşanma sonrasında her iki cinsiyetinde yüksek oranda duygusal problemler yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Valle ve diğerleri (2022) gerçekleştirdiği çalışmada ise bekâr kişilerin dul olanlara oranla daha fazla sosyal duygusal yalnızlık yaşadıkları ve yakın bir zaman diliminde eş kaybı yaşayan bireylerin yalnızlık düzeylerinin daha da arttırdığı görülmüştür. Bu çalışmada ise bekârlardan sonra eşi vefat eden bireylerin sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri diğer gruplara oranla yüksek bulunmuştur. Bir diğer çalışmada ise eşleri yaşayan yaşlı bireylerin ise en az yalnızlık yaşadığı ortaya konmuştur (Vancampfort vd., 2019). Bu durumda eşin ölümünde duygusal olarak yaşanan güçlüklerin başında yalnızlık ve depresyon gelmektedir (Koçyiğit, 2019). Evlilikte alışkanlıkların, birlikte zaman geçirmelerin vefat sonrasında gerçekleştirilememesi bireyleri yalnızlığa sürükleyebilmektedir. Kiremitçi ve Akçay’ın (2019), yaşlıların eş kaybı deneyimleri hakkında gerçekleştirdiği çalışmasında eş kaybından sonra bireylerin sosyal izolasyon yaşadıkları yalnızlık duygusu hissettikleri ve sosyal çevrenin kendileri ile iletişimi azalttığı bulgularına ulaşmışlardır. Bu durumda katılımcıların sosyal-duygusal yalnızlık düzeylerinin yüksek bulunması alan yazın ile paralellik göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların medeni durumları sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlık açısından bir arada değerlendirildiğinde elde edilen bulguların kendi içinde tutarlı olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmada incelenen diğer bir değişken ise **çocuk sayısı**dır. Katılımcıların sosyotelist olma düzeyleri ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile çocuk sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Öncelikle katılımcıların sosyotelist olma düzeyleri ele alındığında çocuk sahibi olmayan katılımcıların, çocuk sahibi olan katılımcılara oranla daha yüksek düzeyde sosyotelist davranışa sahip olduğu görülmüştür. Sosyotelist davranış, farklı alanlarda gerçekleşmektedir. Sosyotelist davranışın gerçekleştiği ortamlar, evde ve dışarıda çocuklarla vakit geçirirken, seyir halindeyken ve yapılan sosyal aktivitelerde de görülebilmesi mümkündür.

(Çetinkaya-Büyükbodur ve Uğurlu, 2021). Bulgular bu kapsamda değerlendirildiğinde kişilerin çocuk sahibi olması ile sosyotelist davranış arasında bağlantı bulunduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu bu çalışmada ailenin ve kişinin işlevselliği değerlendirilirken eş sistemi ve ebeveyn çocuk sistemlerinin sosyotelist davranışı yordadığını ortaya koyarak ailenin işlevselliği için sosyotelist davranışı bir risk faktörü olarak değerlendirilmiştir. Özellikle çocuk sahibi kişilerin çocuklarında sosyotelist davranışı pekiştirmemeleri için bu konuda önlem almaları gerektiği belirtilmektedir (Parmaksız, 2022). Çocuk sayısı ve sosyal-duygusal yalnızlık arasındaki ilişki incelendiğinde araştırma bulguları çocuk sahibi olmayan kişilerin daha fazla sosyal-duygusal yalnızlık yaşadığına işaret etmektedir.

Duygusal yalnızlık, eş, çocuk, anne-baba gibi birinci derece yakınları ile olan bağın azalması, yok olması veya kopması sebebiyle oluşmaktadır. Sosyal yalnızlık ise kişilerin paylaşım yaptığı sosyal çevresindeki kişiler ile bağlantısının kesilmesi sebebiyle oluşmaktadır (Duyan vd., 2008). Bu kapsamda değerlendirildiğinde kişilerin çocuklarının olmaması ya da az sayıda olması duygusal yalnızlık düzeylerini arttıran bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Örneğin; Heylen (2010) ve Valle ve diğerleri (2022) çocuğu olan bireylerin, olmayanlara oranla sosyal duygusal yalnızlık puanlarının daha yüksek olduğu sonuna ulaşmıştır. Ayrıca yapılan bir diğer araştırmada ise çocuğu olan bireylerin çocuklarıyla iletişimlerinin az olması da sosyal duygusal yalnızlığın boyutlarından olan aile yalnızlığı ile ciddi anlamda ilişkisi olduğu ortaya konmuştur. (Drennan vd., 2008). Bununla birlikte, yalnızca çocuk sayısı değil aynı zaman ebeveyn çocuk arasındaki ilişki ve ilişkinin niteliği yalnızlık üzerinde etkili bir faktördür. İlişkinin kalitesi arttıkça ebeveyn ve çocuğun yalnızlık düzeyi düşmekte, sosyal desteği artmaktadır (Çeçen, 2008). Bu kapsamda bireylerin aile yapısının ve büyüklüğünün sosyotelist davranış ve sosyal-duygusal yalnızlık açısından bir öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların sosyotelist olma düzeyleri ve sosyal duygusal yalnızlık düzeylerinin değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada ele alınan bir diğer değişken ise **eğitim** değişkenidir. Bu kapsamda elde edilen bulgular incelendiğinde sosyotelist olma düzeyi ile eğitim değişkeni anlamlı bir fark olduğu; ancak sosyal-duygusal yalnızlık düzeyi ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görölmektedir. Genel sosyotelist olma ölçeğinin eğitim düzeyi ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamaya sahip grubun lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu, en düşük ortalamaya sahip grubun ise ortaokul olduğu görölmektedir. Bu durum araştırmaya katılan katılımcıların arasında sosyotelist davranışa en çok yatkın olan grubun lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu ortaya koymaktadır. Çetinkaya Büyükbodur ve Uğurlu (2021) ise yaptığı çalışmada ilköğretim mezunlarının sosyotelist davranış eğilimlerinin daha fazla olduğunu belirtmektedir. Yine aynı çalışmada üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip katılımcıların sosyotelist olma davranışının daha az olduğu görölmektedir. İki çalışma arasındaki farklara bakıldığında Çetinkaya-Büyükbodur ve Uğurlu'nun (2021) yaptığı çalışmadaki örneklemin 151 kişiden oluştuğu görölmektedir. Yapılan bu çalışmada ise örneklem 710 kişidir. İki çalışmada da üniversite öğrencileri örneklemin büyük çoğunluğunu oluştursa da Çetinkaya-Büyükbodur ve Uğurlu'nun (2021) yaptığı çalışmadaki örneklem sayısının büyük çoğunluğunun (%85) üniversite öğrencilerinden oluşması iki çalışma arasında birbirine zıt iki sonuca ulaşılmasına sebep olmuş olabilir. Sosyotelist davranışın, geçen yıllara oranla artması beraberinde kişilerin ruh sağlığına ve beden sağlığına zarar vermektedir. Eğitimde yaşanan teknolojik gelişmeler, öğrenmeleri geliştirmekte ve kolaylaştırmaktadır fakat bu gelişmeler aynı zamanda ders sırasında cep telefonu kullanımının artması da sebebiyet vermiştir (Sayiner ve Akbağ, 2023). Öğrencilerin sosyotelist olma düzeylerinin sınıf düzeyinin artması ile ilgisi olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (Sarı vd., 2023). Araştırmacıların yaptığı çalışmada sınıf düzeyinin artmasının ödev yapma, araştırma yapma, iletişim kurma gibi sebeplerle sosyotelist davranış da arttırdığını ortaya

koymuştur. Çalışmada öğrencilerin sosyotelist olma durumunun yüksek olmasının bu sebeple olduğu düşünülmektedir. Fang ve diğerleri (2020) 17-23 yaş aralığındaki üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmada sosyotelist davranış gösterme ile sosyal medyadan alınan duygusal destek arasında ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Uğur ve Koç (2015), yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin derslerde bile cep telefonu kullanmaktan vazgeçemediklerini ve bu durumun sınıfta olan diğer kişilerin dikkatini dağıttığını ortaya koymuştur. Bu durumun kişilerin akademik başarısının düşmesinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Lisansüstü eğitimde sosyotelist davranışların artmasının sebeplerinden biri olabilecek olan teknolojinin kullanımı ile ilgili bazı önlemlerin alınması gerekmektedir. Teknolojinin doğru kullanımı, yerinde kullanımını üzerine eğitimler, seminerler ve psikolojik destek hizmetleri öğrencilere önleme programı şeklinde sunulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Katılımcıların sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ve eğitim düzeyleri arasındaki ilişki dikkate alındığında ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan grubun diğer eğitim düzeyine sahip katılımcılara oranla daha yüksek sosyal duygusal yalnızlık düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Diehl ve diğerleri (2018) de araştırma bulguları ile tutarlı bir biçimde üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. En düşük sosyal duygusal yalnızlık düzeyine sahip grup ise herhangi bir eğitimi bulunmayan grubun olduğu yapılan çalışmada ortaya konmuştur. Özdemir ve Tatar (2019) ise yaptığı bir çalışmada kadın katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça yalnızlık düzeylerinin arttığı görülürken, erkeklerde durumun eğitim düzeyi arttıkça yalnızlık puanlarının düştüğü görülmektedir. Araştırmada elde edilen veriler ile Özdemir ve Tatar'ın (2019) yaptığı çalışmada kadınlar için olan verilerinin eşleştiği görülmektedir.

Sosyotelist olma düzeyi ve sosyal duygusal yalnızlık düzeyi ile katılımcıların *kişisel gelir durumları* arasında ilişki incelendiğinde sosyotelist olma düzeyleri ile gelir arasında anlamlı bir fark bulunmazken sosyal duygusal yalnızlık düzeyi ile gelir arasında anlamlı bir olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Genel sosyotelist olma ölçeğinin kişisel gelir bakımından ele alındığında en az sosyotelist davranışa sahip grubun asgari ücretin iki katı gelire sahip olanlar olduğu en çok sosyotelist davranışa sahip grubun burs/kredi alanlar olduğu görülmektedir. Aljomaa ve diğerleri (2016) yaptığı çalışmada düşük aylık gelirin akıllı telefon bağımlılığı konusunda bir risk faktörü olduğunu belirttiği görülmektedir. Aljomaa ve diğerlerinin (2016) çalışması ve yapılan bu çalışma birbirini doğrular niteliktedir. Elde edilen verilere bakıldığında çalışmaya katılan katılımcılardan kişisel geliri olmayan ve asgari ücret ve altı gelire sahip olanların diğerlerinden daha yüksek sosyotelist davranışa sahip olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde düşük gelirin kişilerin sosyotelist olma durumunu arttırdığı düşünülmektedir. Sosyal-duygusal yalnızlık ölçeğinin kişisel gelir değişkenine ait istatistikler tablosu incelendiğinde ise en yüksek yalnızlık düzeyine sahip grup asgari ücret altı alanlar olduğu görülmektedir. Sosyoekonomik düzeyi düşük olan kişilerin belli başlı sosyal etkinliklere sosyoekonomik düzeyi yüksek olan kişilerden daha az katılması sosyal ve duygusal anlamda yalnız olmalarının sebeplerinden olabilir. Bir diğer yandan bakıldığında sosyal duygusal yalnızlık düzeyi puanlarının gelir üzerinde anlamlı bir farka sahip olmaması kişilerin gelir düzeyi ve sosyal duygusal yalnızlık üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığı anlamına gelmektedir. Alanyazında ise gelir düzeyi arttıkça yalnızlık duygusunun azaldığını belirtilmektedir (Körler 2011; Diehl vd., 2018). Körler'in (2011) çalışmasının bir diğer sonucunda aynı çalışmada babası çalışmayan öğrencilerin daha fazla yalnızlık duygusunu yaşadığıdır. Bu doğrultuda, araştırma kapsamında elde edilen bulguların alanyazın ile paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Sosyotelist olma düzeyleri ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile değişkenlerin arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada son ele alınan değişken ise katılımcıların *hanede birlikte*

yaşadıkları kişi sayısıdır. Araştırma bulguları incelendiğinde sosyotelist olma düzeyi ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri ile hanede yaşayan kişi sayısı değişkeni arasında her ikisinde de anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Genel sosyotelist olma ölçeğinin hanede yaşayan kişi sayılarına ilişkin değerler incelendiğinde yalnız yaşayan grubun ortalaması diğer gruplara oranla daha yüksek olduğu bu durumda genel sosyotelist olma düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. En az sosyotelist davranış düzeyini gösteren grup ise hanede 12 ve üstü yaşayanlar olduğu görülmektedir. Akıllı telefonlar kişilerin birbirleri ile iletişim kurmasını sağlar. Yalnızlık, özlem, mutlu olma gibi duygusal ihtiyaçların karşılanmasında etkisi olan akıllı telefon kullanımı, özellikle aile ile iletişim kurmayı ve yalnızlığı gidermeyi sağlamaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde üniversite öğrencilerinin aileleri ile iletişim kurmak için bu yola başvurduğu görülmektedir (Karadağ vd., 2016). Yapılan çalışmada hanede yaşayan kişi sayısı düşük olan kişilerin üniversite öğrencileri olduğu görülmektedir. Hanede yaşayan kişi sayısı düşük olan üniversite öğrencilerinin sosyotelist olma düzeylerinin yüksek olmasının sebeplerinden birinin bu olduğu düşünülmektedir. Sosyal duygusal yalnızlık düzeyleri ile hanede yaşadıkları kişi sayısına ait istatistikler incelendiğinde ise 6 -11 kişi ile yaşayan kişilerin diğer gruplara göre sosyal duygusal yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. En az sosyal duygusal yalnızlık düzeyi yaşayan grubun ise hanede 2-3 kişi yaşayanlar olduğu görülmektedir. Özdemir ve Tatar (2019,) çalışmasında, hanede yaşayan kişi sayısı iki veya daha az olanların yalnızlık düzeylerinin daha düşük olduğunu fakat hanede üç ve daha fazla yaşayan kişilerin yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ile Özdemir ve Tatar'ın (2019) çalışmasının birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Körler (2011) ise araştırmasında elde edilen verilerin aksine anne babası ayrı olan kişilerin ve kardeş sayısı düşük olan kişilerin yalnızlık duygusunu daha fazla yaşadığı sonucuna ulaşmıştır.

Sonuç

710 katılımcı ile gerçekleştirilen bu çalışma sosyotelist davranışın gerçekleşmesinde sosyal duygusal yalnızlığın rolüne dair yeni bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmada genç yetişkinlerin (18-19) diğer yaş gruplarına göre daha sosyotelist olduğu ve yine aynı grubun orta yaşlılardan (50-59) sonra en yalnız grup olduğu ve aynı zamanda eğitim düzeyleri yüksek olanların, sosyotelizm düzeyleri de yüksek olduğu bulunmuştur. Eğitim gerekçesiyle ailesinden uzakta olan bireylerin aile üyeleri ile iletişim kurmaları veya okulun gerektirdiği bağlamlar neticesinde (ders, ödev, proje vs.) teknolojiyi fazla kullandıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca eşinden boşanan, kalabalık ailede yaşayan bireylerin daha yalnız olduğu, tek başına yaşayan bireylerin ise daha çok sosyotelist olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda bireylerin tek başına ya da kalabalık bir aile içerisinde de yalnız olmaları göz önüne alındığında sosyal yaşamda kendilerine yer açarak diğer bireyler ile geçirecekleri kaliteli zaman dilimleri de sosyotelist davranışın azalmasında rol alabileceği görülmektedir. Araştırmanın diğer bir sonucunda ise bireylerin gelir düzeylerinin düşük olmasının sosyotelist davranışı arttırdığından sosyo-ekonomik kaynaklarla güçlendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve bireylere sağlanacak iş imkânlarının sosyotelizmi azaltacağı düşünülmektedir. Araştırma somucuma göre çocuk sahibi olmanın bireyin hem sosyotelist davranış eğiliminin azalmasında hem de yalnızlıktan sıyrılmasında bir rol oynadığı görülmektedir. Bu durum aile üyelerinin çocuk ile kendilerine ayırdıkları zaman diliminin azalması ile ilgili olabileceği yönündedir. Son olarak bireylerin yaşam şartları nedeniyle

aile ve sosyal yaşama ayırdıkları vakitlerin azalmasının bireyleri daha da yalnızlaştıracağı göz önüne alındığında öğretmenlere, ruh sağlığı uzmanlarına ve en çok da aile üyelerine büyük roller düşmektedir. Birbiri için zaman dilimleri yaratarak bireylerin daha çok vakit geçirmesi yönünde atılacak adımların sosyotelist davranışı da azaltacağı düşünülmektedir.

Ailenin toplumun ayrılmaz bir parçası olduğu bilinmektedir Geçmişten itibaren aile kavramı korunmaya çalışılsa da günümüzde sanayileşme, istihdam ve eğitim imkânlarıyla birlikte şehirleşmenin giderek artması söz konusu olduğunda aile kavramı da bu değişimden etkilenmiştir. Günümüzde boşanmaların eski yıllara oranla artış göstermesi, bireylerin tek yaşama daha ılımlı bakmaları, çalışma saatlerinin giderek arttığı bilinmektedir. Göçlerle birlikte tek odalı evlerde yaşamını sürdürmeye çalışan ailelerin olduğu, ekonomik zorluklar nedeniyle ailelerin birbirleriyle etkileşimlerinin azalması kaçınılmaz olmaktadır. Aynı zamanda eğitim imkânlarının geliştiği görülse de söz konusu mesleğe başlamak ve ekonomik bağımsızlığı kazanmak olduğunda durum daha da güçleşmektedir. Toplum ve aile yapısının şekillenmesinde bu gibi faktörlerin yanı sıra artan teknoloji kullanımının da etkisi günümüzde hala araştırmalara konu olmakta ve birçok yönden ele alınmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda aile yapısının güçlendirilmesinde teknolojik cihazların amacı dışında kullanımının olumsuz etkileri başta olmak üzere, aile yapısında rol oynayan değişkenlerin daha ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kaynakça

- Akbağ, M., ve İmamoğlu, S. E. (2010). Cinsiyet ve bağlanma stillerinin utanç, suçluluk ve yalnızlık duygularını yordama gücünün araştırılması. *Studies*, 1(3), 145-166.
- Akbaş, E., Taşdemir-Yığıtoğlu, G. ve Çunkuş, N. (2020). Yaşlılıkta sosyal izolasyon ve yalnızlık. *Opus International Journal Of Society Researches*, 15 (26), 4540-4562. DOI: 10.26466/opus.648658.
- Akgül, H. (2020). Yetişkinler için sosyal ve duygusal yalnızlık ölçeğinin (selsa-s) türk kültürüne uyarlaması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(21), 54-69. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yalovasosbil/issue/57136/699431>
- Aktaş-Akoğlu, Ö. ve Küçükkaragöz, H. (2018). Boşanma nedenleri ve boşanma sonrasında karşılaşılan güçlüklerle ilişkin bir araştırma: izmir ili örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29 (1), 153-172. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsh/issue/38635/448693>
- Aljomaa, S.S., AlQudah, M. F., Albursan, I.S., Bakhiet, S.F. ve Abduljabbar, A.S. (2016). Smartphone addiction among university students in the light of some variables. *Computers in Human Behavior*, 61, 155–164. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.041>
- Aydın, G. ve Öztürk, R. (2022). Ebeveynlerde Ekran Bağımlılığı.

- Aydoğdu, F. ve Çevik, Ö. (2020). Okul psikolojik danışmanlarının sosyotelist davranışlarının. sosyotelizme maruz kalma ve yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 219-230. <https://doi.org/10.47793/hp.810850>
- Aydoğdu, F. ve Yaşar, S. (2022). Ergen sosyotelist davranışlarının (phubbing) yordayıcıları olarak ebeveyn sosyotelizmine maruz kalma ve empati. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 401-425.
- Aykaç, S. ve Yıldırım, Ş. (2021). Gelişen dünyada nomofobi ve sosyotelist olma-sosyotelizme maruz kalmanın etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1). 243-256.
- Ballı, Ş. N. (2020). Üniversite öğrencilerinde sosyotelizmin incelenmesi.
- Balta, S., Emirtekin, E., Kircaburun, K. ve Griffiths, M. D. (2018). Neuroticism. Trait Fear Of Missing Out. And Phubbing: The mediating role of state fear of missing out and problematic instagram use. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 18(3). 628–639. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9959-8>
- Bröning, S., Wartberg, L. (2022). Attached to your smartphone? a dyadic perspective on perceived partner phubbing and attachment in long-term couple relationships, *Computers in Human Behavior*, 126, 106996, ISSN 0747-5632,
- Büyükbodur AÇ ve Uğurlu Z (2021). Sosyotelist davranış eğilimleri ile aile rol performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 32(4). 1325-1350.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Can, Y. ve Aksu, N.B. (2016). Boşanma sürecinde ve sonrasında kadın. *Electronic Journal of Social Sciences*, 15(58).
- Capilla Garrido, E., Cubo Delgado, S. ve Gutiérrez Esteban, P. (2020). Diseño y validación de un instrumento para evaluar los comportamientos phubbing. *RELIEVE - Revista Electrónica De Investigación Y Evaluación Educativa*, 26(2). <https://doi.org/10.7203/relieve.26.2.16955>
- Chotpitayasunondh, V. ve Douglas, K.M. (2018a). Measuring phone snubbing behavior: development and validation of the generic scale of phubbing (gsp) and the generic scale of being phubbed (GSBP). *Computers in Human Behavior*, 88, 5-17.
- Certel, H. , Yakut, S., Yakut, İ. & Gülsün, B. (2016). Öğrencilerde yalnızlık problemi . *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* , 5 (8) , 3069-3084 . DOI: 10.15869/itobiad.267166
- Chotpitayasunondh, V. ve Douglas, K.M. (2016). How “phubbing” becomes the norm: the antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in human behavior*, 63, 9-18.
- Çeçen, A.R. (2008). Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve anababa tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 415-431.
- Çizmeçi, E. (2017). Disconnected, though satisfied: pphubbing behavior and relationship satisfaction. *The Turkish Online Journal of Design*, 7(2).

- Diehl, K., Jansen, C., Ishchanova, K. and Hilger-Kolb, J. (2018). Loneliness at universities: determinants of emotional and social loneliness among students *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(9), 1865.
- Doğan, U. ve Karakuş, Y. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının yordayıcısı olarak yalnızlık. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 57-71. <https://dergipark.org.tr/en/pub/suje/issue/20641/220120>
- Drennan, J., Treacy, M., Butler, M., Byrne, A., Fealy, G., Frazer, K., & Irving, K. (2008). The experience of social and emotional loneliness among older people in ireland. *Ageing & Society*, 28(8), 1113-1132. [doi:10.1017/s0144686x08007526](https://doi.org/10.1017/s0144686x08007526)
- Duru, E. (2008). Yalnızlığı yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılığın rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23(61), 15-24.
- Duyan, V., Duyan, G.Ç., Çifti, E.G., Sevin, Ç., Erbay, E. ve İkizoğlu, M. (2010). Lisede okuyan öğrencilerin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi, *Eğitim ve Bilim*, 33(150).
- Erözkan, A. (2009). Ergenlerde yalnızlığın yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8 (3), 1-11 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ilkonline/issue/8597/106998>
- Fang, J., Wang, X., Wen, Z., Zhou J. (2020). Fear of missing out and problematic social media use as mediators between emotional support from social media and phubbing behavior, *Addictive Behaviors*, 107, 106430.ISSN 0306-4603, <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106430>.
- Heylen, L. (2010). The Older, The lonelier? risk factors for social loneliness in old age. *Ageing & Society*, 30(7), 1177-1196. doi:10.1017/S0144686X10000292
- Ibáñez-del Valle, V., Corchón, S., Zaharia, G., & Cauli, O. (2022). Social and emotional loneliness in older community dwelling-individuals: the role of socio-demographics. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(24), 16622. doi:<https://doi.org/10.3390/ijerph192416622>
- Kapıkıran, Ş. (2016). Yaşlılarda yalnızlık ile yaşam doyumu arasındaki ilişki: sosyal destek aracılık rolünün sınanması. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9 (1), 13-25 . <https://dergipark.org.tr/en/pub/yasad/issue/23911/254822> adresinden erişildi.
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş.B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak-Şahin, B. ve Babadağ, B. (2016). Sanal dünyanın kronolojik bağımlılığı: sosyotelizm (phubbing). *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 3(2), 223-269.
- Khodabakhsh, S., & Le Ong, Y. (2021). the impact of partner phubbing on marital quality among married couples in malaysia: moderating effect of gender and age. *Aloma: Revista de Psicologia, Ciències de l'educació i de l'esport Blanquerna*, 39(1), 9-16.
- Kiremitci, S. ve Akçay, S. (2019). Yaşlıların eş kaybı deneyimlerine ilişkin nitel bir araştırma: konya örneği. *Çizgi Kitabevi*, 23.
- Koçyiğit, M. (2019). Eş kaybı yaşayan bireylerin deneyimlerine ilişkin bir derleme.

- Körler, Y. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından yalnızlık düzeyleri ve yalnızlık ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkiler. *Yüksek Lisans Tezi*. Eskişehir.
- Kurtoğlu-Erden, M. ve Uslupehlivan, E. (2020). Eğitimde teknoloji kullanımının bugünü ve geleceğine ilişkin öğretmen adaylarının düşüncelerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 109-126.
- Lv, S. ve Wang, H. (2023). Cross-lagged analysis of problematic social media use and phubbing among college students. *BMC psychology*, 11(1), f1-8.
- Mercan, N., Oyur, E., Alamur, B., Gül, S. ve Bengül, S. (2012). İşyeri yalnızlığı ve sosyal fobi arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4 (1).
- Nguyen, T. T., Lee, E. E., Daly, R. E., Wu, T. C., Tang, Y., Tu, X., ... & Palmer, B. W. (2020). Predictors of loneliness by age decade: study of psychological and environmental factors in 2,843 community-dwelling americans aged 20-69 years. *The Journal of clinical psychiatry*, 81(6), 15111.
- Orhan-Göksün, D. (2019). Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeklerinin türkçeye uyarlanması. *afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 657-671.
- Özdemir, H. ve Tatar, A. (2019). Genç yetişkinlerde yalnızlığın yordayıcıları: depresyon. kaygı. sosyal destek. duygusal zekâ. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1(2), 93-101.
- Parmaksız, İ. (2021). Sosyotelizm (phubbing) ile bilinçli farkındalık arasındaki ilişkide sosyal kaygının aracı rolü. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1387-1420.
- Parmaksız, İ. (2022). Romantik ilişkilerde modern engel: partner sosyotelizmi (phubbing) üzerine bir derleme. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(11), 59-76.
- Polat, R. (2017). Dijital hastalık olarak nomofobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 164-172.
- Salimi, A. (2011). Social-emotional loneliness and life satisfaction,procedia. *Social and Behavioral Sciences*, 29, 292-295,ISSN 1877-0428, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.241>.
- Sayiner, B. ve Akbağ, M. (2023). Sosyotelizm: farklı bağlamlarda bir değerlendirme. *Akademik Hassasiyetler*, 10(21), 80-115.
- Sönmez Sarı, E. , Semerci, V. , Kırbaş, Z. Ö. , Güneş, H. ve Akeren, Z. (2023). Üniversite öğrencilerinin sosyotelizme maruz kalma ve sosyotelist olma durumlarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16 (2) , 209-218 .
- Tekkam, S.D., Bala, S. ve Pandve, H. (2020). Consequence of phubbing on psychological distress among the youth of hyderabad. *Medical Journal of Dr. DY Patil Vidyapeeth*, 13(6), 642.
- Turan, S. ve Şişman, M. (2004). Bazı örgütsel değişkenler açısından çalışanların iş doyum ve sosyal - duygusal yalnızlık düzeyleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 117-128. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ogusbd/issue/10984/131461>
- Tutar, H. (2007). Katı olan her" iş" sanallaşıyor veya iş görenin artan yalnızlığı üzerine: kuramsal bir yaklaşım. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 9(2), 116-141.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (29 Ağustos 2023), Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2023, Erişim Tarihi: 15.01.2024,

- Uğur, N. G. ve Koç, T. (2015). Time for digital detox: misuse of mobile technology and phubbing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1022-1031.
- Uzuner, ME & Karagün, E. (2014). Rekreatif amaçlı spor yapanların yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27), 107-120. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kosbed/issue/25692/271143> adresinden erişildi.
- Vancampfort, D., Lara, E., Smith, L., Rosenbaum, S., Firth, J., Stubbs, B., Hallgren, M., & Koyanagi, A. (2019). Physical activity and loneliness among adults aged 50 years or older in six low- and middle-income countries. *International journal of geriatric psychiatry*, 34(12), 1855–1864. <https://doi.org/10.1002/gps.5202>
- Yam, F. C. ve İlhan, T. (2020). Holistic technological addiction of modern age: phubbing. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 1–15. <https://doi.org/10.18863/pgy.551299>
- Yıldız, M. & Kılıç, M. E. (2018). Yetiştirme yurdunda kalmış bireylerde yalnızlık ve sosyal bütünleşme düzeylerinin bazı sosyo-demografik özellikler bakımından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1 (2) , 394-409 . DOI: 10.35235/uicd.480732